

Міністерство освіти та науки України
Національний університет харчових технологій

**Міжнародна наукова конференція,
присвячена 130-річчю
Національного університету
харчових технологій**

**«Нові ідеї в харчовій
науці – нові продукти
харчовій промисловості»**

13-17 жовтня 2014 року

Київ НУХТ 2014

Хеджування валютних ризиків в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю підприємств

І.В.Тюха

Національний університет харчових технологій

Управління валютними ризиками вітчизняних підприємств-учасників зовнішньоекономічної діяльності останнім часом набуває все більшої актуальності.

Однією із найгостріших проблем в умовах політичної та економічної нестабільності, в якій опинилися українські резиденти є дискримінаційна валютна політика національного банку спрямована на обмеження валютних надходжень на рахунки підприємств-експортерів.

Підприємство, в обороті якого значну частину займають угоди в іноземній валюті, є досить чутливим до валютного ризику. Так, непрогнозовані коливання обмінних курсів валют спричиняють втрати або виграти для контрагентів у міжнародних економічних операціях.

Одними з найбільш розповсюджених інструментів хеджування валютних ризиків у міжнародній та вітчизняній практиці є контрактні методи. Найвідомішими серед них є вибір валюти ціни та валюти платежу у зовнішньоторговельному контракті. Крім того, для захисту від можливих фінансових втрат, пов'язаних із курсовими коливаннями, у зовнішньоекономічних контрактах, а іноді й у кредитних угодах, застосовують валютні застереження.

Національний банк України визначає валютний ризик як наявний або потенційний ризик для надходжень і капіталу, який виникає через несприятливі коливання курсів іноземних валют та цін на банківські метали.

З суто економічної точки зору такий ризик є наслідком незбалансованості активів і пасивів щодо кожної з валют за термінами і сумами.

Основними видами валютних ризиків є:

- операційний валютний ризик, що можна визначити як можливість недоодержати прибутку або понести збитки в результаті безпосереднього впливу змін обмінного курсу на очікувані потоки коштів;
- трансляційний (розрахунковий, балансовий) валютний ризик джерелом якого є можливість невідповідності між активами і пасивами, вираженими у валютах різних країн;
- економічний валютний ризик – визначається як можливість несприятливого впливу змін обмінного курсу на економічне положення компанії (можливість зменшення обсягу товарообігу або зміни цін компанії порівняно з іншими на внутрішньому ринку, зміна інтенсивності конкурентної боротьби на ринку, реакція уряду на коливання обмінного курсу, тощо)

Хеджування валютних ризиків передбачає використання зовнішніх інструментів через залучення до виконання угоди сторонніх організацій (посередників грошового ринку), а саме:

- форвардні, ф'ючерсні, свопові та опціонні валютні контракти;
- фінансові ф'ючерси і фінансові опціони (опціони з цінними паперами), угоди про майбутню відсоткову ставку;
- випуск цінних паперів з додатковими страховими умовами тощо.

Проте остаточний вибір інструментів управління валютними ризиками повинен спиратися на порівняння витрат від його застосування до можливої величини збитків при настанні валютних ризиків.

—— Сучасна парадигма ефективного бізнесу ——

Література

1. Барінова М. Е. Запровадження та використання похідних фінансових інструментів на вітчизняному фондовому ринку / М. Е. Барінова // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. – 2010. – Вип. 4. – С. 7-11.
2. Зарипов И.А. Валютный риск: оценка и методы управления / И.А. Зарипов, А.В. Мазанов, А.В. Петров. – М.: Современ. экономика и право, 2004. – 461 с.
3. Іващук Н. Л. Хеджування майбутніх доходів підприємств-експортерів за допомогою зворотних опціонів продажу/ Н. Л. Іващук, О. В. Лопушанський // Вісн. Нац. ун-ту «Львів. Політехніка». – 2011. – № 706. – С. 81-87.
4. Струченкова, Т. В. Валютные риски: анализ и управление [Текст] : учеб. пособие для студ. вузов / Т. В. Струченкова. – М. : КноРус, 2010. – 216 с.